

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.
- 2 Als gevraagd wordt naar het noemen van één van de negenenveertig 'kenmerkende aspecten', is een letterlijke weergave daarvan niet vereist. Er kan in de regel worden volstaan met een juiste omschrijving van het 'kenmerkend aspect' of van dat deel ervan dat relevant is voor de beantwoording van de vraag (er zijn kenmerkende aspecten die uit meerdere onderdelen bestaan).

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Door de tijd heen

1 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

2, 1, 4, 5, 6, 3

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vroegmoderne tijd

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De koning kan de kolonisatie rechtvaardigen door te beweren dat het daardoor mogelijk wordt de Braziliaanse bevolking Europese beschaving bij te brengen / te laten bekeren tot het christendom 1
- wat nodig is, omdat uit de beschrijving blijkt dat de Brazilianen (een van de volgende): 1
 - naakt rondlopen.
 - met meerdere vrouwen trouwen.
 - relaties met familieleden hebben.
 - kannibalen zijn.

Opmerking

Alleen als in het antwoord een juist voorbeeld van rechtvaardiging wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Elizabeth I was geïnteresseerd in de kolonisatie van Noord-Amerika, omdat hierdoor een mogelijke uitvalsbasis voor de strijd tegen de Spanjaarden werd verkregen / omdat dit de machtsuitbreiding van de Spanjaarden zou stoppen 1
- De prenten (van planten / dieren die gegeten konden worden / van de inheemse bevolking die eten kookte en verbouwde) brachten de boodschap over dat leven in Amerika mogelijk / aantrekkelijk was, wat kolonisatie moest bevorderen 2

Opmerking

Als in het antwoord op de eerste deelvraag alleen wordt genoemd dat kolonisatie tot gebiedsuitbreiding leidt, wordt geen scorepunt toegekend (omdat dit niet specifiek over Noord-Amerika gaat).

4 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De bouw van de citadel was noodzakelijk vanwege 'het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat', waardoor Den Bosch zich moest verdedigen tegen de Spanjaarden 1
- Het (uitblinken in het) gebruik van molens / waterpompen om het land droog te maken past bij 'de wetenschappelijke revolutie' in de zeventiende eeuw, waarbij de pompen werden verbeterd / past bij 'de economische bloei van de Republiek', waardoor er geld was voor zulke uitgebreide werkzaamheden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De negatieve beschrijving van het hofleven onder Madame de Maintenon kan worden verklaard:

bij 1:

- door het absolute karakter van het bewind van Lodewijk XIV, waardoor de ministers / de edelen (om bij de koning in de gunst te blijven) zich niet (durven te) verzetten tegen de echtgenote van de koning / zich kritiekloos opstellen

1

bij 2:

- vanuit het persoonlijke motief dat Elisabeth Charlotte zich in haar positie bedreigd voelt door Madame de Maintenon, omdat die de koning opzet tegen zijn familie (waar zij en haar man deel van uitmaken)
- Elisabeth Charlotte overdrijft misschien de misstanden / beschrijft alleen de misstanden, omdat zij door het bekritisieren van Madame de Maintenon haar positie wil beschermen / de positie van Madame de Maintenon wil ondermijnen / door deze bedreiging geen oog heeft voor andere kwaliteiten van Madame de Maintenon

1

2

6 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door 'de uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekoloniën en de daarmee verbonden trans-Atlantische slavenhandel' ligt de nadruk op de handel in slaafgemaakten / in plantageproducten
- Willem Bosman stelt een koerswijziging voor door (een van de volgende combinaties):
 - te beweren dat de goudmijnen meer schatten zouden kunnen opleveren, waarmee hij voorstelt dat de West-Indische Compagnie zich gaat richten op handel in goud (in plaats van alleen slaafgemaakten te kopen in Afrika).
 - te beweren dat het voordelig zou zijn als Europeanen het land zouden bezitten, waarmee hij de wens uitspreekt de Europese overheersing uit te breiden naar West-Afrika (in plaats van zich te concentreren op handel naar Amerika).

1

2

Opmerking

Als bij de eerste deelvraag alleen een juist kenmerkend aspect wordt genoemd zonder dat aangegeven wordt dat de voorrang uitgaat naar slavenhandel / plantageproducten, wordt geen scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De prent toont (een van de volgende): 1
 - een handmatig bediend weefgetouw
 - de eigen werkplaats van de wever waarin de productie plaatsvindt
- waardoor de prent past als illustratie bij de beginperiode van de industriële revolutie, waarin nog geen sprake is van fabrieken / grote machines / waarin nog sprake is van huisnijverheid 1
- Door verbeteringen in de landbouw groeide de bevolking, waardoor de behoefte aan textiel / kleding groeide, waardoor industrialisatie noodzakelijk werd om sneller / meer te produceren 2

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een juiste uitleg bevat waarom de prent geschikt is als illustratie van de beginperiode van de industriële revolutie, wordt 1 scorepunt toegekend aan een hierbij passende verwijzing naar de bron.*
- *Alleen als in het antwoord bij de tweede deelvraag wordt verwezen naar de groeiende vraag naar textiel die werd veroorzaakt door de bevolkingsgroei, worden scorepunten toegekend.*

Moderne tijd

8 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De commissie wil mensen als Coulson verhoren, omdat hij uit eigen ervaring spreekt over de arbeidsomstandigheden 1
- De aanbevelingen van de commissie leiden tot de aanneming van (de eerste van) de Factory Acts 1

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Omdat de commissie het voornemen van de Britse regering verbeteringen door te voeren moet steunen, is het mogelijk dat tijdens het interview alleen naar slechte ervaringen wordt gevraagd / dat de vragen sturend zijn 1
- wat blijkt uit de vraag naar de lange werktijden / naar de weinige pauzes / naar de consequenties van het te laat komen / uit de vraag "Was het niet heel moeilijk om ze wakker te krijgen?" 1

Opmerking

Alleen als het antwoord een juiste verklaring bevat voor de twijfel aan de betrouwbaarheid, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passend voorbeeld uit de bron.